

Metsäbiotalouden tiedepaneelin asiantuntijalausunto

Asia: VNS 9/2025 vp Valtioneuvoston selonteko: keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Aika: torstai 26.2.2026 klo 10.00

Paikka: Valiokuntahuone E 427, Eduskuntatalo (A-sisäänkäynti)

Johdanto

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman laatimisesta säädetään ilmastolaissa. Suunnitelma koskee ns. taakanjakosektorin päästöjä ja niiden vähentämistä. Taakanjakosektorille kuuluvat liikenteen, maatalouden, rakennusten erillislämmityksen, työkoneiden, jätteiden käsittelyn, jätteenpolton, F-kaasujen sekä päästökaupan ulkopuoliset teollisuuden päästöt. Metsäbiotalouden paneeli lausuu tässä erityisesti maatalousmaan metsittämisestä, puurakentamisesta ja biotalouden merkityksestä ilmastosuunnitelman ratkaisuin.

Lausunto

Metsäbiotalouden tiedepaneeli yhtyy näkemykseen, että kestävä biotalous on ratkaisu moniin ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskeviin kysymyksiin. Biotalouden aktiivinen rooli vihreässä siirtymässä on osaltaan takaamassa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti kestävää muutosta. Ilmastovelvoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan lisätoimia ja ennen kaikkea varmuutta toimeenpanosta ja rahoituksesta.

Sektorikohtaiset lisätoimet

Biotalous

Huomautetaan että EU:n päivitetty biotalousstrategia on julkaistu vuoden 2025 marraskuussa. Strategia korostaa, että kestävä biotalous on ratkaisu moniin ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta koskeviin kysymyksiin. Biotalouden aktiivinen rooli vihreässä siirtymässä on osaltaan takaamassa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaista ja taloudellisesti kestävää muutosta.

Maatalous

Paneeli tukee erityisesti toimia, joilla metsäpinta-alaa kasvatetaan metsittämällä heikkotuottoisia tai ruuantuotannon ja huoltovarmuuden näkökulmasta merkityksettä maatalousmaita. Metsittäminen on usein ilmaston kannalta yhtä tehokas toimi kuin vettäminen, mutta sen ilmastohyöty realisoituu 10–20 vuotta hitaammin. Turvepeltojen kosteikkotoimien sisällyttäminen tunnistettuihin rahoitustarpeisiin on perusteltua, sillä niiden hehtaarikohtainen päästövähennyspotentialiaali on merkittävä, ja ne tukevat osaltaan myös

ennallistamisasetuksen toimeenpanoa. Kosteikkoviljelyn teknologia ja menetelmät ovat vielä kehittymättömiä, ja esimerkiksi sadonkorjuuseen ja muihin käytännön operaatioihin liittyy ratkaisemattomia kysymyksiä. Metsittäminen puolestaan on tunnettua teknologiaa, ja samalla saadaan tuotettua puuta sekä metsä- että energiateollisuudelle tulevana vuosikymmeninä.

Julkiset hankinnat

Mitä energiatehokkaampia rakennuksia rakennetaan, sitä suurempi merkitys rakennusmateriaalien valinnalla on ilmastopäästöjen vähentämisen kannalta. Tavoitteena on käyttää tulevaisuudessa yhä enemmän uusiutuvia ja kierrätettäviä vähähiilisiä rakennusmateriaaleja päästö- ja energiasäästöjen rakennusmateriaalien sijaan. Paneeli kannustaa suuntaamaan julkisten hankintojen kriteerejä siten, että puurakentaminen ja puun käyttö julkisessa rakentamisessa kasvaa. Elinkaarilaskennan laajamittainen käyttö eri materiaaliratkaisujen arvioinnissa uuden rakennuslain myötä mahdollistaa mittavan muutoksen puurakentamisen kasvattamiseksi.

Toimenpideohjelma

Metsäbiotalouspaneeli haluaa tuoda esille, että ennallistamisella, joka on toteutuksessa, tullaan saamaan aikaan toistaiseksi ennakoimaton määrä maankäytön päästövähennyksiä/lisäpäästöjä. Määrä riippuu kansallisista päätöksistä ja ennallistamisen kohdistamisesta erityisesti turvemaiden alueilla. On lisäksi muistettava, että Metsäbiotalouspaneelin raportin mukaan ennallistamisesta aiheutuu merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia: 1,7miljoonan hehtaarin ennallistaminen leikkaa arvonlisää n. 1 mrd.€/vuosi.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat: Antti Asikainen, Esa Vakkilainen, Markku Karjalainen ja Johanna Routa (sihteeri)

